

۱ با توجه به شعر و نثر زیر، تفاوت آرایه‌های «تضاد» و «متناقض‌نما» را بنویسید.
الف) عصر جدید / عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.
ب) زمین را از آسمان نثار است و آسمان را از زمین غبار

۲ در بیت زیر، یک «لف» و یک «نشر» مربوط به آن را بنویسید.
«روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند»

۳ نوع هریک از «لف و نشرها»ی بیت‌های زیر را بنویسید.
الف) از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب / وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم
ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند.

۴ هریک از آرایه‌های «تضاد» و «متناقض‌نما» برای کدام یک از نمونه‌های زیر مناسب است؟
الف) سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند، شرمزده نباشی.
ب) ما در عصر احتمال به سر می‌بریم / در عصر شک و شاید / در عصر قاطعیت تردید / عصر جدید / عصری که هیچ اصلی / جز اصل احتمال، یقینی نیست.

۵ با ذکر دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه‌ی «متناقض‌نما» به کار رفته است.
«می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رخت / خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند»

۶ در بیت «افروختن و سوختن و جامه دریدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت»
الف) «لف اول» را بیابید.
ب) نوع این «لف و نشر» را بنویسید.

۷ در بیت: «روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند»
الف) «لف اول» کدام کلمه است؟
ب) «نشر دوم» را بنویسید.
ج) این نوع «لف و نشر» چه نام دارد؟

۸ ثابت کنید در بیت زیر، آرایه‌ی «متناقض‌نما» به کار رفته است؟
«چیست این سقف بلند ساده‌ی بسیار نقش / هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست»

۹ با ذکر یک دلیل ثابت کنید در بیت زیر آرایه‌ی «متناقض‌نما» به کار رفته است.
«ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوری / از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی»

۱۰ در کدام یک از ابیات زیر آرایه‌ی «تضاد» وجود دارد؟
الف) فلک در خاک می‌غلطید از شرم سرافرازی / اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را
ب) این که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را / روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع
ج) ما با تو ایم و با تو نه ایم؛ اینت بوالعجب / در حلقه‌ایم با تو و چون حلقه بر دریم
د) چیست این سقف بلند ساده‌ی بسیار نقش / هیچ دانا زین معما در جهان آگاه نیست

۱۱

با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.
 ۱- منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش / من انس به سرو و گل و بادام گرفتم
 ۲- روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند
 الف) در کدام بیت «لف و نشر نامرتب» (مشوش) به کار رفته است؟
 ب) در چه صورتی «لف و نشر نامرتب» (مشوش) ایجاد می‌شود؟
 ج) به غیر از «لف و نشر» چه آرایه‌ی مشترکی در این دو بیت به کار رفته است؟

۱۲

در ابیات زیر، بخش‌هایی را که نشان‌دهنده‌ی آرایه‌های «تضاد» و «تناقض» است، مشخص کنید و برای تشخیص هر مورد دلیل بیاورید.
 الف) تأمل کنان در خطا و صواب / به از ژاژخایان حاضر جواب
 ب) چشم دل باز کن که جان بینی / و آنچه نادیدنی است آن بینی

۱۳

انواع «لف و نشر» را در ابیات زیر مشخص کنید.
 الف) گر دهدت روزگار، دست و زبان زینهار / هر چه بدانی مگوی، هر چه توانی مکن
 ب) ذکر رخ و زلف تو دلم را / وردی است که صبح و شام دارد

۱۴

در هریک از بیت‌های گروه «الف» کدام آرایه‌ی ادبی گروه «ب» به کار رفته است؟ (قسمت ب یک مورد اضافه است.)

الف	ب
	۱- تلمیح

۱۵

در کدام یک از ابیات آرایه‌ی «تناقض» و در کدام، آرایه‌ی «تضاد» دیده می‌شود؟ دلیل تشخیص خود را بنویسید.
 الف) کی شود این روان من ساکن / این چنین ساکن روان که منم
 ب) شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی / آن را که نیست عالم غم، نیست عالمی

۱۶

در بیت «اگر ز خلق ملامت و گرز کرده ندامت / کشیدم، از تو کشیدم، شنیدم، از تو شنیدم»
 الف) «لف دوم» و «نشر اول» را نشان دهید.
 ب) نوع «لف و نشر» را بنویسید.

۱۷

با توجه به بیت زیر، به سؤال‌ها پاسخ دهید.
 «منعم مکن از دیدن قد و رخ و چشمش / من انس به سرو و گل و بادام گرفتم»
 الف) نوع «لف و نشر» را مشخص کنید.
 ب) «لف دوم» و «نشر سوم» را بیابید و بنویسید.

۱۸

در بیت زیر آرایه‌ی «تناقض» را مشخص کنید و علت تشخیص خود را بنویسید.
 «عجب مدار که در عین درد خاموشم / که درد یار پری‌چهره عین درمان است»

۱۹

در شعر فرخی یزدی یک اختیار شاعری «زیانی» بیابید.
 با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت

الف) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی / از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی (حافظ)
 ب) فلک در خاک می‌گلتید از شرم سرافرازی / اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را (بیدل دهلوی)
 پ) عجب مدار که در عین درد خاموشم / که درد یار پری چهره عین درمان است (فروغی بسطامی)

الف) همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بیوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی (سنایی)
 ب) شکر ایزد که به اقبال کله‌گوشه‌ی گل / نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد (حافظ)

الف) هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است / برود از دل من، وز دل من آن نرود (حافظ)
 ب) کسی با او نه و او با همه کس / نماند هیچ‌کس، او ماند و بس (خواجوی کرمانی)
 پ) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام (مولوی)

الف) دل و کشورت جمع و معمور باد! / ز ملک پراکندگی دور باد! (سعدی)
 ب) با آن‌که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (فرخی یزدی)

الف) اگر ز خلق ملامت و گرز کرده ندامت / کشیدم، از تو کشیدم، شنیدم، از تو شنیدم (مهرداد اوستا)
 ب) فرو رفت و بر رفت روز نبرد / به ماهی نم خون و بر ماه گرد (فردوسی)

الف) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی / ازین باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی
 ب) شکر ایزد که به اقبال کله‌گوشه‌ی گل / نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد

۱- دل و کشورت جمع و معمور باد! / ز ملک پراکندگی دور باد!
 ۲- افروختن و سوختن و جامه دریدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت
 الف) نوع «لف و نشر» بیت اول را تعیین کنید.
 ب) در بیت دوم «لف سوم» و «نشر دوم» را بیابید و بنویسید.

الف) گوش ترخمی کو کز ما نظر نپوشد / دست غریق یعنی فریاد بی‌صدایم
 ب) هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است / برود از دل من، وز دل من آن نرود

الف) «لف اول» و «نشر دوم» را بیابید و بنویسید.
 ب) نوع «لف و نشر» را مشخص کنید.

۱- دعایی گر نمی‌گویی به دشنامی عزیزم کن / که گر تلخ است شیرین است از آن لب هر چه فرمایی
 ۲- ای که با زلف و رخ یار گذاری شب و روز / فرصتت باد که خوش صبحی و شامی داری

آرایه متناقض نما را در ابیات زیر مشخص کنید.

- ۱- مبین حقیر گدایان عشق را کاین قوم / شهان بی کمر و خسروان بی کلهند
- ۲- گدای کوی تو از هشت خلد مستغنی است / اسپر عشق تو از هر دو عالم آزاد است
- ۳- وقت آن شیرین قلندر خوش که در اطوار سیر / ذکر تسبیح ملک در حلقه زنار داشت
- ۴- یک قصه بیش نیست غم عشق وین عجب / کز هر زبان که می‌شنوم نامکرر است

آرایه تضاد را در ابیات و عبارات زیر مشخص کنید.

- ۱- پروردگارا از خصلت طمع که دنائت آورد و آبرو ببرد به تو پناه می‌آورم.
- ۲- نه شاخش خشک گردد روز سرما / نه برگش زرد گردد روز گرما
- ۳- چون سبوی تشنه کاندر خواب ببند آب / و اندر آب ببند سنگ / دوستان و دشمنان را می‌شناسم من / زندگی را دوست دارم مرگ را دشمن
- ۴- تو نه مثل آفتابی که حضور غیبت افتد / دگران روند و آیند و تو همچنان که هستی

مشخص کنید که در ابیات زیر چه نوع لف و نشرهایی به کار رفته است؟

- ۱- اگر ز خلق ملامت و گرز کرده ندامت / کشیدم از تو کشیدم، شنیدم از تو شنیدم
- ۲- با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت
- ۳- فرو شد به ماهی و بر شد به ماه / بن نیزه و قبه بارگاه
- ۴- زین چکد آب و زان ببارد خون / مژه من کجا و ابر بهار

آرایه‌های موجود در ابیات و عبارات زیر را بنویسید.

- ۱- روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند
- ۲- آن چنان منتظرم در ره عشق / که اگر زود بیایی دیر است
- ۳- مگر خردی فراموش کردی که درشتی می‌کنی.
- ۴- هر شبمی در این ره صد بحر آتشین است / دردا که این معما شرح و بیان ندارد

تفاوت لف و نشر مرتب و مشوش در چیست؟

آرایه‌های موجود در بیت زیر را بنویسید.

چو آینه است و ترازو، خموش و گویا یار / ز من رمیده که او خوی گفتگو دارد

لف و نشرهای ابیات و عبارتهای زیر را مشخص کنید و بنویسید از کدام نوع هستند؟

- ۱- ای نور چشم مستان در عین انتظارم / چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان
- ۲- در باغ شد از قد و رخ و زلف تو بی آب / گلبرگ تری، سرو سهی، سنبل سیراب
- ۳- ای که با زلف و رخ یار گذاری شب و روز / فرصتت باد که خوش صبحی و شامی داری
- ۴- دو کس دشمن ملک و دینند: پادشاه بی حلم و زاهد بی علم.

آرایه متناقض نما را در ابیات زیر مشخص کنید.

- ۱- هرزه گویی و جهان گردی نه کار عارف است / کیست عارف؟ رهرو بنشسته، گویای خموش
- ۲- حافظ آن ساعت که این نظم پریشان می‌نوشت / طایر فکرش به دام اشتیاق افتاده بود
- ۳- راز درون پرده ز رندان مست پرس / کاین حال نیست زاهد عالی مقام را
- ۴- روزگاری است که سودای بتان دین من است / غم این کار نشاط دل غمگین من است

۳۸

در ابیات و عبارات زیر آرایه لف و نشر، تضاد و متناقض‌نما را تعیین کنید.
 ۱- دعایی گر نمی‌گویی به دشنامی عزیزم کن / که گر تلخ است شیرین است از آن لب هر چه فرمایی
 ۲- دل و کشورت جمع و معمور باد / ز ملکت پراکندگی دور باد
 ۳- خسروان قبله حاجات جهانند ولی / سبیش بندگی حضرت درویشان است
 ۴- ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی / از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی

۳۹

ارتباط کلمات را در آرایه لف و نشر، شاعر مشخص می‌کند یا خواننده؟

۴۰

موسیقی لف و نشر حاصل از چیست؟

۴۱

آرایه تضاد و پارادوکس را در ابیات و عبارات زیر مشخص کنید.
 ۱- میان گریه می‌خندم که چون شمع اندر این مجلس / زبان آتشینم هست و لیکن در نمی‌گیرد
 ۲- چه دیر عهد بسته‌ای، چه زود هم گسسته‌ای / تو رفته‌ای، ز رفتنت دل مرا شکسته‌ای
 ۳- چو بینی که در سپاه دشمن تفرقه افتاد تو جمع باش
 ۴- از دشمنان برند شکایت به دوستان / چون دوست دشمن است شکایت کجا برم

۴۲

تفاوت آرایه متناقض‌نما و تضاد در چیست؟

۴۳

آرایه پارادوکس را توضیح دهید و مثال بزنید.

۴۴

در ابیات و عبارات زیر تضاد را مشخص کنید.
 ۱- حریص با جهانی گرسنه است و قانع به نانی سیر
 ۲- صبح امید که بد معتکف پرده غیب / گو برون آی که کار شب تا آخر شد
 ۳- تو را گم می‌کنم هر روز و پیدا می‌کنم هر شب / بدینسان خواب‌ها را با تو زیبا می‌کنم هر شب
 ۴- جوانمرد که بخورد و بدهد به از عابد که بخورد و بنهد.

۴۵

آرایه تضاد را توضیح دهید و یک مثال بزنید.

۴۶

در ابیات زیر لف و نشرها را مشخص کنید و نوع آن‌ها را بنویسید.
 ۱- بریده باد نای او تا ابد / گسسته و شکسته پر و پای او
 ۲- دلم در عهد آن زلف و بناگوش / مبارک دید صبح و شام خود را
 ۳- تا رفتنش ببینم و گفتنش بشنوم / از پای تا به سر همه سمع و بصر شدم
 ۴- چو آینه است و ترازو خموش و گویا یار / ز من رمیده که او خوی گفتگو دارد

۴۷

لف و نشر را توضیح دهید.

۴۸

در بیت «چو آینه است و ترازو و خموش و گویا، یار / ز من رمیده که او خوی گفت‌وگو دارد»:
 الف) لف‌ها را مشخص کنید.
 ب) نوع لف و نشر را بنویسید.

در بیت «ای شاهد افلاکی، در مستی و در پاکی / من چشم تو را مانم، تو اشک مرا مانی»
الف) «لَفّ اول» کدام واژه است؟
ب) «نشر دوم» کدام واژه است؟
پ) نوع لَفّ و نشر را تعیین کنید.

در بیت زیر دو آرایه تناقض به کار رفته است آن‌ها را مشخص کنید.
چنین نقل دارم ز مردان راه / فقیران مُنعم، گدایان شاه

در بیت زیر، آرایه تضاد را مشخص کنید.
تا پناهی یابی آن‌گه چون پناه / آب و آتش مر تو را گردد سپاه

در کدام‌یک از ابیات زیر آرایه «حس آمیزی» و در کدام‌یک آرایه «تناقض» به کار رفته است. بخش‌هایی که نشان‌دهنده این آرایه‌هاست مشخص کنید.

الف) زان سوی بحر آتش گر خوانی‌ام به لطف
ب) از این شعر تر شیرین ز شاهنشاه عجب دارم
رفتن به روی آتشم از آب خوش‌تر است
که سر تا پای حافظ را چرا در زر نمی‌گیرد

در بیت «دل و کشورت جمع و معمور باد
الف) نشر «۲» کدام واژه است؟
زملکت پراکندگی دور باد»
ب) نوع لَفّ و نشر به کار رفته در بیت را بنویسید.

در بیت زیر آرایه تناقض را مشخص کنید و برای آن دلیل بیاورید.
دولت فقر خدایا به من ارزانی دار
کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است

در بیت «در نیابد حال پخته هیچ خام
آوردن دو کلمه‌ی متضاد «پخته و خام» در جمله به چه دلیل است؟ (دو مورد)
پس سخن کوتاه باید والسلام»

در بیت زیر دو نمونه‌ی «تناقض» مشخص کنید.
فلک در خاک می‌غلتید از شرم سر افرازی
اگر می‌دید معراج زپا افتادن ما را

در کدام یک از ابیات زیر آرایه‌ی «تضاد» و در کدام بیت، «تناقض» به کار رفته است؟
الف) ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوری
ب) بگویم تا بداندمشمن و دوست
از این باد مددخواهی، چراغ دل بر افروزی
که من مستی و مستوری ندانم

در مصراع دوم بیت زیر کدام واژه‌ها باهم آرایه‌ی «تضاد» دارند؟
تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد
دگران روند و آیند و توهم چنان که هستی

قسمت مشخص شده در بیت زیر منجر به خلق کدام آرایه ادبی شده است؟
عقل دیوانه شد آن سلسله مشکین کو
دل ز ما گوشه گرفت ابروی دلدار کجاست؟

چگونگی کاربرد آرایه‌ی تناقض را در بیت زیر مشخص کنید:
«ای ساکن پوینده، ای خاموش گوینده، این رمز با که گویی؟»

واژه‌های تضاد را در بیت زیر نشان دهید:
گفتی به غم بنشین یا از سر جان برخیز
بنشینم و برخیزم فرمان برمت جانا

در بیت «ای نور چشم مستان، در عین انتظارم
الف) «لَفّ دوم» را بیابید.
ب) «نوع لَفّ و نشر» را تعیین کنید.
چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان»

در بیت زیر دو نمونه «تناقض» مشخص کنید.
چنین نقل دارم ز مردان راه

فقیران مُنعم، گدایان شاه

در کدام یک از ابیات زیر آرایه‌ی «تضاد» و در کدام بیت، «تناقض» به کار رفته است؟
الف) هرگز وجودِ حاضرِ غایب شنیده‌ای
ب) تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد
من در میان جمع و دلم جای دیگر است
دگران روند و آیند و تو هم‌چنان که هستی

در بیت زیر کدام واژه‌ها با هم آرایه‌ی «تضاد» دارند؟
شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی / آن را که نیست عالم غم، نیست عالمی

«آوردن حدیث، مصراع یا بیتی از شاعری دیگری در اثنای کلام» تعریف کدام آرایه‌ی ادبی است؟ این آرایه را در شعر زیر، بیابید.
«چه خوش گفت فردوسی پاکزاد
میازار موری که دانه کش است»
که رحمت برآن تربت پاک باد
که جان دارد و جان شیرین خوش است»

ارتباط میان واژه‌های مشخص شده در بیت زیر، سبب پیدایش کدام آرایه‌ی ادبی شده است؟
دو هفته می‌گذرد کان مه دو هفته ندیدم
به جان رسیدم از آن تا به خدمتش نرسیدم

در بیت «ای شاهد افلاکی، در مستی و در پاکی / من چشم تو را مانم، تو اشک مرا مانی»
«لَف و نشر» از نوع است و «رابطه‌ی» لَف و نشر است.

میان کدام واژه‌ها در بیت زیر آرایه‌ی «تضاد» وجود دارد؟
«از همگان بی‌نیاز و بر همه مشفق
از همه عالم نهان و بر همه پیدا»

در عبارت «دو کس دشمن ملک و دین‌اند: پادشاه بی‌حلم و زاهد بی‌علم»:
الف) «لَف» ها را مشخص کنید. ب) «رابطه‌ی» لَف و نشر را بنویسید.

در شعر زیر قسمتی را که نشان‌دهنده‌ی آرایه «تناقض» است، مشخص کنید.
«نیست صائب، چاه و زندان بر دل من ناگوار
هم چو یوسف، می‌فزاید عزّت از خواری ما»

با توجه به بیت «دل و کشورت جمع و معمور باد / ز ملکت پراکندگی دور باد»
الف) «نشر دوّم» را بیابید.
ب) «نوع» لَف و نشر را تعیین کنید.

در عبارات زیر آرایه‌های «تضمین» و «تناقض» را با ذکر بخش‌هایی که نشان‌دهنده‌ی این آرایه‌هاست، مشخص کنید.
الف) گوش ترخمی کو کز ما نظر نپوشد
ب) درویش بی‌معرفت نیارامد تا فقرش به کفر انجامد، کاد الفقر أن یكون کفرًا.
دست غریق یعنی، فریاد بی‌صداییم

در کدام بیت آرایه‌ی «تضاد» دیده می‌شود؟ واژه‌های متضاد را مشخص کنید.
۱) چنین نقل دارم ز مردان راه
۲) تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد
فقیران منعّم، گدایان شاه
دگران روند و آیند و تو هم‌چنان که هستی

با توجه به بیت «ای نور چشم مستان در عین انتظارم
الف) «لَف اوّل» را بیابید.
ب) «نوع لَف و نشر» را تعیین کنید.
چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان»

در بیت زیر کدام واژه‌ها با هم آرایه‌ی «تضاد» دارند؟
شادی ندارد آن که ندارد به دل غمی / آن را که نیست عالم غم، نیست عالمی

در کدام‌یک از عبارتهای زیر، آرایه‌ی «تضمین» و در کدام یک «تناقض» به کار رفته است؟ بخش‌هایی را که نشان‌دهنده‌ی این آرایه‌هاست، مشخص کنید.
الف) موسی (ع) قارون را نصیحت کرد که أحسن که أحسن الله إليك.
ب) از تهی سرشار، جویبار لحظه‌ها جاری است.

در بیت «آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است / و آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است»:
الف) چه نوع «لَفّ و نشری» در بیت دیده می‌شود؟
ب) نوع رابطه‌ی «لَفّ و نشر» ها را بنویسید.

چرا تضاد به کار رفته در بیت زیر، هنرمندانه و از لطیف‌ترین تضادهاست؟
«بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم / می‌رود و نمی‌رود ناقه به زیر محلم»

کاربرد کدام «آرایه‌ی معنوی» در شعر زیر، آگاهی شاعر از موضوعات مختلف را نشان می‌دهد؟ این آرایه را در شعر زیر مشخص کنید.

«چه خوش گفت فردوسی پاکزاد / که رحمت بر آن تربت پاک باد
میازار موری که دانه‌کش است / که جان دارد و جان شیرین خوش است»

در بیت «ای نور چشم مستان، در عین انتظارم / چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان»
الف) کدام واژه «نشر دوم» است؟
ب) چه نوع «لَفّ و نشری» در بیت دیده می‌شود؟

در بیت زیر، آرایه‌ی «تناقض» را بیابید و دلیل خود را بنویسید.
«هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است»

تضاد به‌کار رفته در کدام‌یک از بیت‌های زیر «هنرمندانه‌تر و لطیف‌تر» است؟ واژه‌های مؤثر در ایجاد این نوع تضاد را مشخص کنید.

الف) گفتی به غمم بنشین یا از سر جان برخیز / فرمان برمت جانا، بنشینم و برخیزم
ب) موج ز خود رفته‌ای، تیز خُرامید و گفت / هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم

در بیت زیر «لَفّ دوم» را مشخص کنید و نوع «لَفّ و نشر» را بنویسید.
«روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد، آن زر می‌زند»

در بیت زیر آرایه‌های «تضمین» و «تناقض» را با ذکر بخش‌هایی که نشان‌دهنده‌ی این آرایه‌هاست، مشخص کنید.
چه زخم چونای هر دم ز نوای شوق او دم / که لسان غیب خوش‌تر بنوازد این نوا را
همه شب در این امیدم که نسیم صبح‌گاهی / به پیام آشنایی بنوازد آشنارا

در بیت زیر آرایه‌های «تضمین» و «تناقض» را با ذکر بخش‌هایی که نشان‌دهنده‌ی این آرایه‌هاست، مشخص کنید.
هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است

با توجه به ابیات زیر، تضادّ به‌کار رفته در میان کدام گروه از واژه‌ها «هنرمندانه» و «لطیف‌تر» است؟
«ساحل افتاده گفت گر چه بسی زیستم / هیچ نه معلوم شد آه که من چیستم
موج ز خود رفته‌ای، تیز خُرامید و گفت / هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم»

در هر یک از بخش‌های مشخص شده‌ی شعر زیر، کاربرد کدام «آرایه‌ی معنوی» آشکار است؟
سرود مجلس است اکنون، مَلک به رقص آرد
که شعر حافظ شیرین سخن ترانه‌ی توست

در هر یک از بخش‌های مشخص شده‌ی شعر زیر، کاربرد کدام «آرایه‌ی معنوی» آشکار است؟
به پاس یک دل ابری، دو چشم بارانی
پُر است خلوتم از یک حضور نورانی

در هر یک از بخش‌های مشخص شده‌ی اشعار زیر، کاربرد کدام «آرایه‌ی معنوی» آشکار است؟
الف) کی شود این روان من ساکن
ب) نگاه آینه چندی است عاشقانه شده
این چنین ساکن روان که منم
صدای گرم تو زیباترین ترانه شده

در بیت: «فرو رفت و بر رفت روز نبرد
الف) کدام واژه «لَف دَوَم» است؟
ب) نوع لَف و نشر را بنویسید.
به ماهی نم خون و بر ماه، گرد»

چرا تضادّ به کار رفته در بیت «الف» از بیت «ب» هنرمندانه‌تر است؟
الف) بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم
ب) این که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را
می‌رود و نمی‌رود ناقه به زیر محلم
روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع

نوع رابطه‌ی «لف و نشرها» را بنویسید.

«لف و نشر» از چه نوع است؟

تضاد به کار رفته در کدام بیت، هنرمندانه و از لطیف‌ترین نوع تضادهاست؟ این تضاد را مشخص کنید.
۱) مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم
۲) بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم
چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم
می‌رود و نمی‌رود ناقه به زیر محلم

در بیت زیر، ارتباط میان واژه‌های مشخص شده، سبب پیدایش کدام آرایه‌های ادبی شده است؟
این دشمنی ای دوست که با من به جفا
آخر کردی نخست می‌دانستم

در بیت «آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است / و نه بالای صنوبر که درخت رطب است»:
الف) لَف و نشر موجود، «مرتب» است یا «مشوش»؟
ب) بین «لَف» و «نشرها» چه رابطه‌ای برقرار است؟

در بیت زیر، آرایه‌ی «اشتقاق، ترصیع، تضمین، تلمیح و یا لَف و نشر» را بیابید.
خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم
کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی

در بیت زیر آرایه‌ی «تضاد» یا «تناقض» را بیابید.
دو هفته می‌گذرد کان مه دو هفته ندیدم
به جان رسیدم از آن تا به خدمتش نرسیدم

در بیت زیر آرایه‌ی «تضاد» یا «تناقض» را بیابید.
گوش ترحمی کو کز ما نظر نپوشد
دست غریق یعنی فریاد بی‌صدایم

در بیت زیر، کدام‌یک از آرایه‌های «اغراق، ترصیع، تصدیر، تضمین و یا حُسن تعلیل» به کار رفته است؟
زینهار از قرین بد، زنهار
و قنا ربتنا عذاب النار

با توجه به بیت زیر، به ۲ سؤال بعدی پاسخ دهید.
«آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است»

وان نه بالای صنوبر که درخت رطب است»

۱۰۲ چه نوع «لف و نشری» در بیت دیده می‌شود؟

۱۰۳ چه نوع «لف و نشری» در بیت دیده می‌شود؟

۱۰۴ «لف دوم» و «نشر اول» را در این نوع «لف و نشر» مشخص کنید.

۱۰۵ «لف دوم» و «نشر اول» را در این نوع «لف و نشر» مشخص کنید.

۱۰۶ در شعر زیر، آرایه‌ی «تناقض» را بیابید و دلیل خود را با ذکر واژه‌های «متناقض» بنویسید.
«از تهی سرشار جویبار لحظه‌ها جاری است»

۱۰۷ میان کدام واژه‌ها در بیت زیر «تضاد» دیده می‌شود؟
«بار فراق دوستان بس که نشسته بر دلم
می‌رود و نمی‌رود ناقه به زیر محلم»

با توجه به بیت زیر، به ۳ سؤال بعدی پاسخ دهید.
«مدامم مست می‌دارد نسیم جعد گیسویت
خرابم می‌کند هر دم فریب چشم جادویت»

۱۰۸ معانی مختلف آن را ذکر کنید.

۱۰۹ معانی مختلف آن را ذکر کنید.

۱۱۰ کلمه‌ی دارای «ایهام تناسب» با کدام واژه در مصراع اول «تناسب» دارد؟

۱۱۱ کلمه‌ی دارای «ایهام تناسب» با کدام واژه در مصراع اول «تناسب» دارد؟

۱۱۲ لِف و نَشْر به کار رفته در کدام یک از ابیات زیر هنری‌تر است؟ چرا؟ «لِفِ اول» و «نَشْر دوم» را در این نوع «لِف و نَشْر» مشخص کنید.

الف) معنی آب زندگی و روضه‌ی ارم
ب) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است
جز طرف جویبار و می خوشگوار چیست
ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت

۱۱۳ لِف و نَشْر به کار رفته در کدام یک از ابیات زیر هنری‌تر است؟ چرا؟ «لِفِ اول» و «نَشْر دوم» را در این نوع «لِف و نَشْر» مشخص کنید.

الف) معنی آب زندگی و روضه‌ی ارم
ب) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است
جز طرف جویبار و می خوشگوار چیست
ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت

در بیت زیر آرایه‌های «تضاد» و «تناقض» را با ذکر واژه‌های «متضاد» و «متناقض» نشان دهید.
 «زان سوی بحر آتش گر خوانی‌ام به لطف رفتن به سوی آتشم از آب خوش‌تر است»

در بیت زیر، کدام‌یک از آرایه‌های «اشتقاق، اغراق، تصدیر، تضمین و یا تناقض» وجود دارد؟
 بهر این فرمود رحمان ای پسر کَلُّ یومٍ هو فی شأنِ ای پسر

در بیت زیر، کدام‌یک از آرایه‌های «اشتقاق، اغراق، تصدیر، تضمین و یا تناقض» وجود دارد؟
 هرگز وجود حاضرِ غایب شنیده‌ای؟ من در میان جمع و دلم جای دیگر است

با توجه به بیت زیر، به ۲ سؤال بعدی پاسخ دهید.
 «روی و چشمی دارم اندر مهر او کاین گهر می‌ریزد، آن زر می‌زند»

«لفها» را نشان دهید.

«لفها» را نشان دهید.

چه نوع «لف و نشری» در بیت، وجود دارد؟

چه نوع «لف و نشری» در بیت، وجود دارد؟

در عبارت «سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند، شرم‌زده نباشی» میان کدام واژه‌ها «تضاد» است؟

در بیت زیر، آرایه‌ی «تناقض» و یا «تضاد» را بیابید.
 تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد دگران روند و آیند و تو هم چنان که هستی

در بیت زیر، آرایه‌ی «تناقض» و یا «تضاد» را بیابید.
 هرگز وجودِ حاضرِ غایب شنیده‌ای من در میان جمع و دلم جای دیگر است

در بیت زیر آرایه‌ی «تناقض» را بیابید.
 «از خلاف آمد عادت بطلب کام که من کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم»

در بیت زیر آرایه‌ی «تناقض» را بیابید.
 «هرگز وجود حاضرِ غایب شنیده‌ای من در میان جمع و دلم جای دیگر است»

در عبارت زیر، کدام کلمه دارای آرایه‌ی «تضاد» است؟
 سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند، شرم زده نباشی.

در بیت زیر، کدام کلمه دارای آرایه‌ی «تضاد» است؟
 این که گاهی می‌زدم بر آب و آتش خویش را روشنی در کار مردم بود مقصودم چو شمع

در بیت زیر، یکی از آرایه‌های «تلمیح، تصدیق، تضاد، تناقض و یا اغراق» را مشخص کنید.
 مرا نصیب غم آمد به شادی همه عالم چرا که از همه عالم محبت تو گزیدم

در بیت زیر، یکی از آرایه‌های «تلمیح، تصدیق، تضاد، تناقض و یا اغراق» را مشخص کنید.
 فلک در خاک می‌گلتید از شرم سرافرازی اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را

با توجه به بیت زیر به ۲ سؤال بعدی پاسخ دهید.
 «یار من باش که زیب فلک و زینت دهر از مه روی تو و اشک چو پروین من است»

چه نوع «لف و نشری» به کار رفته است؟

چه نوع «لف و نشری» به کار رفته است؟

هر یک از لفها و نشرها را (با ذکر شماره‌ی هر یک) نشان دهید.

هر یک از لفها و نشرها را (با ذکر شماره‌ی هر یک) نشان دهید.

با توجه به ابیات زیر به ۲ سؤال بعدی پاسخ دهید.
 به روز نبرد آن یل ارجمند به شمشیر و خنجر به گرز و کمند
 برید و درید و شکست و ببست یلان را سر و سینه و پا و دست

دومین «لف و نشر» در کدام کلمات دیده می‌شود؟

دومین «لف و نشر» در کدام کلمات دیده می‌شود؟

چه نوع «لف و نشری» به کار رفته است؟

چه نوع «لف و نشری» به کار رفته است؟

در هریک از ابیات زیر چه نوع «لف و نشری» وجود دارد؟
 الف) از نان و جامه خلق غنی گشتی ار بدی
 ب) روی و چشمی دارم اندر مهر او
 از آرد یا ز پنبه تن ناتوان برف
 کاین گهر می‌ریزد، آن زر می‌زند

با توجه به بیت زیر:
 «از عفو و خشم تو دو نمونه است، روز و شب
 الف) در مصراع اول لفها را نشان دهید.
 ب) چه نوع لف و نشری در بیت دیده می‌شود؟
 وز مهر و کین تو دو نمونه است، شهد و سم»

۱۴۰

در کدام یک از ابیات زیر، آرایه‌ی تناقض دیده می‌شود؟ دلیل خود را بنویسید.
 الف) بگوییم تا بداند دشمن و دوست
 ب) دولت فقر خدایا به من ارزانی دار
 کاین کرامت سبب حشمت و تکمین من است
 که من مستی و مستوری ندانم

۱۴۱

در ابیات زیر چه نوع لَف و نشری به کار رفته است؟
 الف) آن نه زلف است و بناگوش، که روز است و شب است
 ب) ای نور چشم مستان در عین انتظارم چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان
 و آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است

۱۴۲

در هر یک از ابیات زیر چه نوع لَف و نشری دیده می‌شود؟
 الف) معنی آب زندگی و روضه‌ی ارم
 ب) ای نور چشم مستان در عین انتظارم
 جز طرف جویبار و می خوشگوار چیست؟
 چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان

۱۴۳

در بیت زیر، واژه‌هایی را که با هم «تضاد» دارند، مشخص کنید.
 هر چه جز بار غمت بر دل مسکین من است
 برود از دل من وز دل من آن نرود

۱۴۴

در کدام یک از بیت‌های زیر آرایه‌ی «لَف و نشر» دیده می‌شود؟ نوع آن را نیز مشخص کنید.
 الف) مدامم مست می‌دارد نسیم جعد گیسویت /
 ب) آن نه زلف است و بناگوش که روز است و شب است /
 خرابم می‌کند هر دم فریب چشم جادویت
 آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است

۱۴۵

چه آرایه‌ای باعث زیبایی بیت زیر شده است؟ آن را مشخص کنید.
 هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای
 من در میان جمع و دلم جای دیگر است

۱۴۶

در ابیات زیر آرایه‌ی تضاد را مشخص کنید.
 الف) دارم در انتظار تو، ای ماه سنگ دل
 ب) دل گرم و آه سرد و غم افزون و صبر کم
 دارم ز اشتیاق تو، ای سرو سیم بر
 رخ زرد و اشک و لبان خشک و چشم تر

۱۴۷

در بیت زیر کدام آرایه‌ی ادبی وجود دارد؟ مشخص کنید.
 این دشمنی ای دوست که با من به جفا
 آخر کردی، نخست می‌دانستم

۱۴۸

در هر یک از ابیات زیر، چه نوع لَف و نشری به کار رفته است؟
 الف) ای نور چشم مستان، در عین انتظارم
 ب) به لطف خال و خط از عارفان ربودی دل
 چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان
 لطیفه‌های عجب زیر دام و دانه‌ی توست

۱۴۹

آرایه‌ی موجود در مصراع «ما سلطنت فقر به عالم نفروشیم» چیست؟
 الف) اغراق
 ب) تناقض
 ج) حس آمیزی
 د) ایهام

۱۵۰

در بیت‌های زیر لَف و نشر مرتب و مشوش را پیدا کنید:
 الف) به لطف خال و خط از عارفان ربودی دل
 ب) ای نور چشم مستان در عین انتظارم
 لطیفه‌های عجب زیر دام و دانه‌ی توست
 چنگی حزین و جامی بنواز یا بگردان

۱۵۱

در بیت زیر تضادها را بیابید.
 «از دم صبح ازل تا آخر شام ابد
 دوستی و مهر بر یک عهد و یک میثاق بود»

۱۵۲

در بیت زیر چه «نوع» لَف و نشری دیده می‌شود؟ «نشرها» را مشخص نمایید.
 «به لطف خال و خط از عارفان ربودی دل
 لطیفه‌های عجب زیر دام و دانه‌ی توست»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
به روز نبرد، آن یل ارجمند
برید و درید و شکست و بپست
یلان را سرو و سینه و پا و دست
به شمشیر و خنجر به گرز و کمند

«فردوسی»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
روی و چشمی دارم اندر مهر او
کاین گهر می‌ریزد، آن زر می‌زند

«سعدی»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
غلام آن لبّ ضحاک و چشم فتّانم
که کید و سحر به ضحاک و سامری آموخت

«سعدی»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
از عفو و خشم تو دونمونه است، روز و شب
وز مهر و کین تو دو نمونه است، شهد و سم

«حافظ»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
به لطف خال و خط از عارفان ربودی دل
لطیف‌های عجب زیر دام و دانه‌ی توست

«حافظ»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
دل و کثورت جمع و معمور باد
ز ملکوت پراکندگی دور باد

«سعدی»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
چو آینه است و ترازو، خموش و گویا، یار
زمن رمیده، که او خوی گفت و گو دارد

«مولوی»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
یار من باش که زیب فلک و زینت دهر
از مه روی تو و اشکِ چو پروین من است

«حافظ»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
دو کس دشمن ملک و دین‌اند: پادشاه بی‌حلم و زاهد بی‌علم.

«سعدی»

آرایه‌ی لَفّ و نشر را بیابید و با نشان دادن لفها و نشرها، نوع آن‌ها را تعیین کنید.
فرو رفت و بر رفت روز نبرد
به ماهی نمِ خون و بر ماه، گرد

«فردوسی»

آرایه‌ی تناقض را در بیت‌های زیر بیابید.
فلک در خاک می‌غلتید از شرم سرافرازی
اگر می‌دید معراج ز پا افتادن ما را

«بیدل»

۱۶۴ آرایه‌ی تناقض را در بیت‌های زیر بیابید.
زکوی یار می‌آید نسیم باد نروزی

«حافظ»

از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی

۱۶۵ آرایه‌ی تناقض را در بیت‌های زیر بیابید.
مثال عشق پیدایی و پنهان

«مولوی»

ندیدم همچو تو پیدا و پنهان

۱۶۶ آرایه‌ی تناقض را در بیت‌های زیر بیابید.
از خلاف آمد عادت به طلب کام که من

«حافظ»

کسب جمعیت از آن زلف پریشان کردم

۱۶۷ آرایه‌ی تناقض را در بیت‌های زیر بیابید.
چنین نقل دارم زمردان راه

«سعدی»

فقیران منعم، گدایان شاه

۱۶۸ آرایه‌ی تناقض را در بیت‌های زیر بیابید.
می‌خورم جام غمی هر دم به شادی رخت

«سلمان ساوجی»

خرم آن کس کاو بدین غم شادمانی می‌کند

۱۶۹ آرایه‌ی تناقض را در بیت‌های زیر بیابید.
دولت فقر خدایا به من ارزانی دار

«حافظ»

کاین کرامت سبب حشمت و تمکین من است

۱۷۰ آرایه‌ی تناقض را در بیت‌های زیر بیابید.
زان سوی بحر آتش گر خوانی‌ام به لطف

«سعدی»

رفتن به روی آتشم از آب خوش‌تر است

۱۷۱ آرایه‌ی تضاد را مشخص کنید.

از تهی سرشار، جویبار لحظه‌ها جاری است،

چون سیوی تشنه کاندر خواب بیند آب و اندر آب بیند سنگ

دوستان و دشمنان را می‌شناسم من، زندگی را دوست می‌دارم، مرگ را دشمن.

«اخوان ثالث»

۱۷۲ آرایه‌ی تضاد را مشخص کنید.

هرچه جز بار غمت بر دل مسکین من است

«حافظ»

برود از دل من، وز دل من آن نرود

۱۷۳ آرایه‌ی تضاد را مشخص کنید.

- هرچه زود برآید دیر نیاید.

«سعدی»

۱۷۴ آرایه‌ی تضاد را مشخص کنید.

- گدای نیک انجام به از پادشاه بدفرجام.

«سعدی»

- سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند، شرم زده نباشی.

«سعدی»

اگر دشنام فرمایی و گرنفرین، دعا گویم

جواب تلخ می‌زیبد لب لعل شکر خارا

«حافظ»

این‌که گاهی می‌زدم برآب و آتش خویش را

روشنی در کار مردم بود مقصودم، چو شمع

«صائب»

نه کمال حسن باشد نُرُشی و روی شیرین

همه بدمکن که مردم همه نیک‌خواه داری

«سعدی»

دوهفته می‌گذرد کان مه دو هفته ندیدم

به‌جان رسیدم از آن تا به خدمتش نرسیدم

«سعدی»

بگویم تا بداند دشمن و دوست

که من مستی و مستوری ندانم

«سعدی»

ساحل افتاده گفت گر چه بسی زیستم

هیچ نه معلوم شد آه که من چیستم

موج زخود رفته‌ای، تیز خُرامید و گفت

هستم اگر می‌روم، گرنورم نیستم

«اقبال لاهوری»

شمع دل دمسازم بنشست چو او برخاست

افغان ز نظر بازان برخاست چو او بنشست

«حافظ»

- ۱ «تضاد» آوردن دو امر متضاد است، بدون آن‌که متناقض هم باشند، اما در متناقض‌نما، تضاد در یک امر است؛ نه دو امر (یا ذکر مفاهیم مشابه) (ص ۶۱ - ۶۰ - ۵۹)
- ۲ روی (لف) زر می‌زند (نشر) یا چشم (لف) گهر می‌ریزد (نشر) (ص ۵۹)
- ۳ الف) مرتب (ب) نامرتب (مشوش) (ص ۵۹ و ۵۸)
- ۴ الف) تضاد (ب) متناقض (ص ۶۲ - ۶۰)
- ۵ با غم شادمانی کردن در کلام شاعر به شکل ادبی و هنرمندانه، تناقض دارد زیرا نمی‌توان با غم شادمانی کرد و این غیر ممکن است. (ص ۶۱)
- ۶ الف) افروختن (ب) لف و نشر نامرتب (ص ۵۸)
- ۷ الف) روی (ب) گهر (ج) نامرتب (مشوش) (ص ۵۹)
- ۸ کلمات «ساده» و «بسیار نقش» به هم اضافه شده است. همراهی این دو واژه با هم و مفهوم آن‌ها، متناقض‌نما است. شاعر، به شکل ادبی و هنرمندانه، دو واژه را که عقلاً ارتباط بین آن‌ها غیرممکن است، به هم مربوط نموده است. (ص ۶۵) (بیان مفاهیم مشابه که مقصود را برساند مورد قبول است)
- ۹ زیرا تضاد در یک امر است نه دو امر (باد، چراغ را برمی‌افروزد: متناقض‌نما است) (ص ۶۳)
- ۱۰ در بیت گزینه «ب» تضاد وجود دارد. (ص ۵۹)
- ۱۱ الف) بیت (دو) یا «روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند» (ص ۵۹) (ب) اگر ارتباط لف‌ها با نشرها نامنظم باشد، لف و نشر نامرتب (مشوش) خواهد بود. (ص ۵۸) (ج) مراعات نظیر (تناسب) (ص ۵۸ - ۵۹)
- ۱۲ الف) خطا و صواب «تضاد» چون دو امر متضادند (ص ۶۳) (ب) مصرع دوم بیت دوم، دیدن نادیدنی‌ها «تناقض». این تضاد در یک امر است نه دو امر. (ص ۶۱)
- ۱۳ الف) مشوش (نامرتب) (ص ۵۸) (ب) مرتب (ص ۵۸)
- ۱۴ الف) با ۴ «مراعات نظیر» (ص ۳۰) (ب) با ۵ «تضمین» (ص ۳۳) (ج) با ۱ «تلمیح» (ص ۳۱) (د) با ۲ «لف و نشر» (ص ۵۷)
- ۱۵ الف) تناقض (ص ۶۰)
- (ب) تضاد - دلیل این است که تضاد آوردن دو امر متضاد است؛ بدون آن‌که متناقض هم باشند، اما در متناقض‌نما، تضاد در یک امر است؛ نه دو امر؛ در حقیقت تناقض برانگیختن اعجاب است از راه خلاف عرف و عادت و منطق. (ص ۶۱)

۱۶ الف ندامت - کشیدم

ب نامرتب یا مشوَش (ص ۶۲)

۱۷ الف مرتب

ب لف دوم: رخ

ج) نشر سوم: بادام (ص ۵۷)

۱۸ درد عین درمان است. در تناقض تضاد در یک امر است نه دو امر، درد نمی‌تواند عین درمان باشد. (ص ۶۳)

با	ءان	کِ	جی	بُ	جا	م	م	نَز	ما	لُ	مِی	تُ	هیست
ما	را	فَ	را	عُ	تی	ست	کِ	جَم	شی	دِ	جَم	نَ	داشت
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-
	مفعول		فاعلات		مفاعیل		فاعِلن						

در هجای نهم مصراع دوم، از اختیار زبان حذف همزه استفاده شده است.

در بیت تلمیح به ماجرای جمشید، پادشاه ایرانی و صاحب جام جهان‌نما هم دیده می‌شود.

پایه‌های آوایی بیت، به صورت «مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل» نیز قابل تفکیک است.

۲۰ الف) از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی (یاری خواستن از باد برای روشن کردن چراغ، در حالی که باد خاموش‌کننده‌ی چراغ است، نه روشن‌کننده‌ی آن.)

ب) شرم سرافرازی (سرافرازی با غرور و شرم با سرافکنندگی همراه است؛ ترکیب این دو با هم متناقض‌نماست) / معراج از

پا افتادن (معراج به معنی بالا رفتن است که از لحاظ مفهومی نقض‌کننده‌ی از پا افتادن است. ترکیب این دو مفهوم در

کنار یک‌دیگر، متناقض‌نماست.)

پ) عین درمان بودن درد، متناقض‌نماست، زیرا هر جا درد هست، درمان نیست و به عکس.

۲۱ الف) بیشی ≠ کمی / بکاهی ≠ فزایی

ب) نخوت ≠ شوکت / گل ≠ خار

۲۲ الف) برود ≠ نرود

ب) نماند ≠ ماند

پ) پخته ≠ خام

۲۳ الف) دل = لف ۱ ⇔ جمع = نشر ۱ / کشور = لف ۲ ⇔ معمور = نشر ۲ (نوع لف و نشر: مرتب)

ب) جیب = لف ۱ ⇔ مال = نشر ۱ / جام = لف ۲ ⇔ می = نشر ۲ (نوع لف و نشر: مرتب)

۲۴ الف) ملامت = لف ۱ ⇔ شنیدم = نشر ۱ / ندامت = لف ۲ ⇔ کشیدم = نشر ۲ (نوع لف و نشر: مشوَش)

ب) فرو رفت = لف ۱ ⇔ به ماهی، نم خون = نشر ۱ / بر رفت = لف ۲ ⇔ بر ماه، گرد = نشر ۲ (نوع لف و نشر: مرتب)

۲۵ «الف» (۰ / ۲۵) باد خاموش‌کننده‌ی چراغ است اما در این‌جا از باد مدد می‌خواهد که چراغ را روشن کند. (۰ / ۲۵) (ص ۶۳)

۲۶ الف) مرتب (۰ / ۲۵)

ب) لف سوم: جامه دیدن / نشر دوم: شمع (۰ / ۲۵) (ص ۶۲ و ۵۸)

«الف» (۲۵ / ۰) همراهی واژه‌های فریاد با بی‌صدایی و مفهومی که این واژه‌ها بیان نموده‌اند، متناقض‌نما است، شاعر هنرمندانه دو واژه را که عقلاً ارتباط بین آن‌ها غیرممکن است، به هم مربوط ساخته است. (۵ / ۰) (ص ۶۱)

الف) لف اول: جیب (۲۵ / ۰) - نشر دوم: می (۲۵ / ۰)
ب) لف و نشر مرتب (۲۵ / ۰) (ص ۶۲)

۱- تضاد: دعا و دشنام
پارادوکس: عزیز شدن با دشنام - از آن لب تلخ هر چه گویی شیرین است.
۲- لف و نشر مشوش
زلف: لف ۱ / رخ: لف ۲
صبح: نشر ۲ / شام: نشر ۱
تضاد: صبح و شام - شب و روز

۱- گدایی و در عین حال شاه بودن
۲- گدای مستغنی - اسیر آزاد
۳- زناز علامت کفر و در مقابل تسبیح قرار دارد. با وجود بستن زناز تسبیح و ذکر فرشتگان بر لب دارد.
۴- یک قصه بیش نبودن و در عین حال نا مکرر بودن.

۱- آورد و ببرد تضاد داند
۲- سرما و گرما
۳- سبو و سنگ - دوستان و دشمنان - مرگ و زندگی
۴- حضور و غیبت - روند و آیند

۱- لف و نشر مشوش
ملامت: لف ۱ / ندامت: لف ۲
کشیدم: نشر ۲ / شنیدم: نشر ۱
۲- لف و نشر مرتب
جیب: لف ۱ / جام: لف ۲
مال: نشر ۱ / می: نشر ۲
۳- لف و نشر مرتب
فرو شد: لف ۱ / برشد: لف ۲
بن نیزه: نشر ۱ / قبه بارگاه: نشر ۲
۴- لف و نشر مشوش
چکد آب: لف ۱ / ببارد خون: لف ۲
مژه: نشر ۲ / ابر بهار: نشر ۱

۱- لف و نشر مشوش

روی: لف ۱ / چشم: لف ۲

گهر می‌ریزد: نشر ۲ / زر می‌زند: نشر ۱

۲- تضاد: زود و دیر

متناقض نما: هر چقدر زود بیایی دیر است.

۳- تضاد: خردی و درشتی

۴- متناقض نما: ۱- شب‌نم صد بحر آتشین است ۲- بحر آتشین

در لف و نشر مرتب شاعر به ترتیب نشرها را به لفها باز می‌گرداند ولی در لف و نشر مشوش نشرها به ترتیب لفها نمی‌آیند.

۱- لف و نشر مرتب

آینه: لف ۱ / ترازو: لف ۲

خموش: نشر ۱ / گویا: نشر ۲

۲- تضاد: خموش و گویا

۳- پارادوکس: یار مانند آینه خاموش و مانند ترازو گویاست. به عبارتی یار هم خاموش است هم گویا.

۱- لف و نشر مرتب

چنگ: لف ۱ / جام: لف ۲

بنواز: نشر ۱ / بگردان: نشر ۲

۲- لف و نشر مشوش

قد: لف ۱ / رخ: لف ۲ / زلف: لف ۳

گلبرگ: نشر ۲ / سرو: نشر ۱ / سنبل: نشر ۳

۳- لف و نشر مشوش

زلف: لف ۱ / رخ: لف ۲

صبح: نشر ۲ / شام: نشر ۱

۴- لف و نشر مرتب

۵- دشمن ملک: لف ۱ / دشمن دین: لف ۲

پادشاه بی حلم: نشر ۱ / زاهد بی علم: نشر ۲

۱- ترکیبات رهرو بنشسته و گویای خموش پارادوکس دارند.

۲- ترکیب نظم پریشان پارادوکس دارد.

۳- خرابات جای مستی و بی خبری است اما رندی که از آنجا بیرون آمده صاحب اسرار شده است.

۴- غم سبب نشاط است.

متناقض‌نما: ۱- عزیز شدن با دشنام

۲- لف و نشر مرتب

دل: لف ۱ / کشور: لف ۲

جمع: نشر ۱ / معمور: نشر ۲

۳- پارادوکس: پادشاهانی که بنده درویشانند.

۴- پارادوکس: برافروختن چراغ از باد در حالی که باد عامل خاموشی چراغ است.

در آرایه لف و نشر شاعر هیچ‌گاه تعیین نمی‌کند که هریک از وصف‌ها و توصیف‌ها به کدام‌یک از موارد ذکر شده ربط دارد بلکه آن را به درک و ذوق مخاطب واگذار می‌کند.

موسیقی لف و نشر از آنجا سرچشمه می‌گیرد که شاعر ابتدا کلمات و واژگانی را به ترتیب ذکر کرده سپس وصف و یا توصیفی برای هر یک از آن‌ها در عبارات بعدی می‌آورد.

۱- پارادوکس: ۱- میان گریه خندیدن

۲- زبان آتشین داشتن ولی اثر نکردن

۲- تضاد: دیر و زود - بسته و گسسته

۳- تضاد: تفرقه و جمع

۴- تضاد: دشمن و دوست

پارادوکس: دشمن بودن دوست

تضاد آوردن دو امر متضاد است بدون آنکه متناقض هم باشند مثل صبح هوا گرم بود و اکنون سرد است اما متناقض نما، تضاد در یک امر است نه دو امر. مانند اکنون هوا هم سرد است هم گرم.

پارادوکس در لغت به معنی ضد یکدیگر بودن، ناهمتمایی و ناسازی است و در اصطلاح ادبی آوردن و جمع دو واژه یا دو معنی متناقض در سخن است چنان که جمع آن‌ها در زبان محال باشد.
مثال: هرگز وجود حاضر غایب شنیده‌ای / من در میان جمع و دلم جای دیگر است.
حاضر و غایب به هم اضافه شده‌اند. ممکن نیست کسی هم حاضر باش هم غایب.

۱- کلمات حریص و قانع و گرسنه و سیر با هم تضاد دارند.

۲- کلمات صبح و شب و غیب و برون تضاد دارند.

۳- کلمات گم و پیدا و روز و شب تضاد دارند.

۴- کلمات بخورد و نخورد و بدهد و بنهد تضاد دارند.

استفاده از دو واژه در سخن را که از نظر معنی عکس یا ضد یکدیگر باشند یا ضد هم به حساب آیند تضاد گویند.
مثال: سخن در میان دو دشمن چنان گوی که اگر دوست گردند شرم زده نباشی.
دوست و دشمن از نظر معنی با هم در تقابل‌اند.

۱- لف و نشر مرتب دارد.

گسسته: لف ۱ / شکسته: لف ۲

پر: نشر ۱ / پای: نشر ۲

۲- لف و نشر مشوش

زلف: لف ۱ / بناگوش: لف ۲

صبح: نشر ۲ / شام: نشر ۱

۳- لف و نشر مشوش

ببینم: لف ۱ / بشنوم: لف ۲

سمع: نشر ۲ / بصر: نشر ۱

۴- لف و نشر مرتب دارد.

آینه: لف ۱ / ترازو: لف ۲

خموش: نشر ۱ / گویا: نشر ۲

هرگاه در کلام دو یا چند لفظ از قبیل صفات یا افعال یا موارد دیگر بیاورند و هر کدام از آنها به یکی از لفظهای دیگر مربوط شود لف و نشر گویند.

الف) آینه (۰/۲۵) ترازو (۰/۲۵)

ب) لف و نشر مرتب (۰/۲۵) صفحه‌ی ۱۵۶

الف) در مستی (۰/۲۵)

ب) اشک (۰/۲۵)

پ) لف و نشر مرتب (۰/۲۵) - ص ۱۵۳

فقیران منعم (۰/۲۵) گدایان شاه (۰/۲۵) - ص ۱۴۲

بین واژه‌های (آب - آتش) تضاد وجود دارد. (۰/۵) - ص ۱۳۸

الف) تناقض (۰/۲۵) - بحر آتش (۰/۲۵) ب) حس آمیزی (۰/۲۵) - شعر تر شیرین (۰/۲۵) ص ۱۴۲ و ۱۴۴

الف) معمر: نشر ۲ (۰/۲۵)

ب) مرتب (۰/۲۵)

دولت فقر (۰/۲۵) زیرا فقر باعث دولت مندی و بی‌نیازی نیست (۰/۵) (یا هر توضیح مشابه دیگر)

برای روشن‌گری، لطافت و زیبایی (دو مورد) (۰/۵)

شرم سرافرازی (۰/۲۵) معراج زیا افتادن (۰/۲۵)

الف) تناقض (۰/۲۵)

ب) تضاد (۰/۲۵)

روند (۰/۲۵) آیند (۰/۲۵)

متناقض نما (۰/۲۵) (پارادوکس)

چیزی که ساکن است نمی‌تواند پویا باشد/ و چیزی که خاموش و ساکت است نمی‌تواند هم‌زمان گوینده و ناطق باشد.

۰/۵

۶۰ بنشین، برخیز (یا مصراع دوم بنشینم و برخیزم) ۰/۵

۶۱ الف) جام ۰/۲۵ ب) مرتب ۰/۲۵

۶۲ فقیران منعم ۰/۲۵ گدایان شاه ۰/۲۵

۶۳ الف) تناقض ۰/۲۵ ب) تضاد ۰/۲۵

۶۴ شادی ۰/۲۵ غم ۰/۲۵

۶۵ تضمین ۰/۲۵ بیت دوّم (میازار موری ...) تضمین شده است. ۰/۲۵

۶۶ تضاد یا طباق ۰/۵

۶۷ مرتب ۰/۲۵ مشبّه و مشبّه‌به (تشبیه) ۰/۲۵

۶۸ نهان ۰/۲۵ ، پیدا ۰/۲۵

۶۹ الف) ملک، دین ب) مسند و مسندالیه

۷۰ تناقض: می‌فزاید، عزّت از خواری ما

۷۱ الف) «معمور» ۰/۲۵ ب) «مرتّب» ۰/۲۵

۷۲ الف) «تناقض» ۰/۲۵ «فریاد بی‌صدایم» (فریاد بی‌صدا) تناقض دارد. ۰/۵

۷۳ ب) «تضمین» ۰/۲۵ «کادالفقر آن یکون کفراً» تضمین شده‌است. ۰/۵

۷۴ بیت «۲» (تو نه مثل آفتابی که حضور و غیبت افتد/ دگران روند و آیند و تو هم‌چنان که هستی) ۰/۲۵

واژه‌های متضاد: «حضور و غیبت» ۰/۲۵ «روند و آیند» ۰/۲۵

۷۵ الف) چنگ (چنگی حزین) ۰/۲۵ ب) مرتب ۰/۲۵

۷۶ شادی ۰/۲۵ غم ۰/۲۵

۷۷ الف) «تضمین» ۰/۲۵ «أحسن کما احسن الله الیک» ۰/۵

ب) «تناقض» ۰/۲۵ «از تهی سرشار» ۰/۵

۷۸ الف) «مشوّش» (به هم ریخته) ۰/۲۵ ب) «تشبیه» («مشبه» و «مشبه‌به») ۰/۲۵

۷۹ زیرا از دو فعل «مثبت» و «منفی» (می‌رود و نمی‌رود) (۰/۵) که مصدری یکسان دارند، به وجود آمده است. (۰/۲۵)

۸۰ «تضمین» (۰/۲۵) بیت دوم (میازار موری که...) (۰/۵)

۸۱ الف) «بگردان» (۰/۲۵) - ب) «مرتب» (۰/۲۵)

۸۲ «حاضرِ غایب» تناقض دارد. (۰/۲۵) زیرا «حاضر» و «غایب» به هم اضافه شده‌اند و غایب، صفت حاضر گردیده است. دو صفت «حاضر» و «غایب» متناقض‌اند و انسانی که حاضر است، نمی‌تواند غایب باشد، یا هر توضیح درست و مشابه دیگر. (۰/۵)

۸۳ بیت «ب» (موج ز خود رفته‌ای تیز خُرامید و گفت هستم اگر می‌روم، گر نروم نیستم) (۰/۲۵) واژه‌های «تضاد»: «هستم» و «نیستم» (۰/۲۵) «می‌روم» و «نروم» (۰/۲۵)

۸۴ لَفّ دوم: چشمی (چشم) (۰/۲۵) نوع: لَفّ و نشر: مشوّش (به هم ریخته) (۰/۲۵)

۸۵ تضمین (۰/۲۵) بیت دوم (همه شب در این امیدم...) (۰/۲۵)

۸۶ تناقض (۰/۲۵) حاضرِ غایب (۰/۲۵)

۸۷ هستم و نیستم (۰/۲۵) می‌روم و نروم (نمی‌روم) (۰/۲۵)

۸۸ «حس آمیزی» (۰/۵)

۸۹ تناقض (پارادوکس، متناقض نما، بیان نقیضی) (۰/۵)

۹۰ الف) تناقض (متناقض نما، پارادوکس) (۰/۵) ب) حس آمیزی (۰/۵)

۹۱ الف) بر رفت (۰/۲۵) ب) مرتّب (۰/۲۵)

۹۲ به دلیل استفاده از دو فعل مثبت و منفی (می‌رود و نمی‌رود) از مصدری یکسان (یا هر توضیح درست و مشابه دیگر) (۰/۵)

۹۳ رابطه‌ی مشبه و مشبّه (یا رابطه‌ی تشبیه) (۰/۲۵)

۹۴ مشوّش یا به هم ریخته (۰/۲۵)

۹۵ بیت ۲ (۰/۲۵) ، «می‌رود» و «نمی‌رود» (۰/۲۵)

۹۶ «تضاد» (۰/۵)

۹۷ الف) مشوّش (۰/۲۵) ب) مشبّه و مشبّه‌به (یا تشبیه / یا مسند و مسندالیه) (۰/۲۵)

۹۸ تضمین ۰/۵

۹۹ «رسیدم» و «نرسیدم» ۰/۲۵ متضادند. ۰/۲۵

۱۰۰ «فریاد بی‌صدا» ۰/۲۵ «تناقض» دارد. ۰/۲۵

۱۰۱ تضمین ۰/۵

۱۰۲ لف و نشر مشوَش (به هم ریخته) ۰/۲۵

۱۰۳ لف و نشر مشوَش (به هم ریخته) ۰/۲۵

۱۰۴ لف دوم: بناگوش ۰/۲۵ نشر اول: شب ۰/۲۵

۱۰۵ لف دوم: بناگوش ۰/۲۵ نشر اول: شب ۰/۲۵

۱۰۶ از «تهی سرشار» تناقض دارد ۰/۲۵ زیرا: عقلاً و منطقاً نمی‌توان پُر از خالی بود ۰/۲۵ چرا که، با پذیرفتن صفت «تهی»

حکم به طرد صفت «سرشار» خواهیم داد. ۰/۲۵

۱۰۷ میان واژه‌های «می‌رود» و «نمی‌رود» تضاد است ۰/۲۵

۱۰۸ معانی مختلف: ۱- دایم (پیوسته، همیشه) ۰/۲۵

۲- شراب ۰/۲۵

۱۰۹ معانی مختلف: ۱- دایم (پیوسته، همیشه) ۰/۲۵

۲- شراب ۰/۲۵

۱۱۰ مست ۰/۲۵

۱۱۱ مست ۰/۲۵

۱۱۲ بیت «ب» ۰/۲۵ ، زیرا «لف» و «نشر» موجود در این بیت «مرتب» است. ۰/۲۵

لف اول: جیب ۰/۲۵ ، نشر دوم: می ۰/۲۵

۱۱۳ بیت «ب» ۰/۲۵ ، زیرا «لف» و «نشر» موجود در این بیت «مرتب» است. ۰/۲۵

لف اول: جیب ۰/۲۵ ، نشر دوم: می ۰/۲۵

۱۱۴ در مصراع اول «بحر آتش» ۰/۲۵ ← «تناقض» دارد. ۰/۲۵

واژه‌های «آتش» و «آب» ۰/۲۵ در مصراع دوم «تضاد» دارند. ۰/۲۵

۱۱۵ تضمین ۰/۵

۱۱۶ تناقض (۰/۵)

۱۱۷ روی (۰/۲۵) چشم (۰/۲۵)

۱۱۸ روی (۰/۲۵) چشم (۰/۲۵)

۱۱۹ لف و نشر مشویش (به هم ریخته) (۰/۵)

۱۲۰ لف و نشر مشویش (به هم ریخته) (۰/۵)

۱۲۱ «دشمن» و «دوست» با هم متضادند. (۰/۲۵)

۱۲۲ واژه‌های «حضور» و «غیبت» (یا واژه‌های «روند» و «آیند») (۰/۲۵) با هم متضادند. (۰/۲۵)

۱۲۳ حاضر غایب (۰/۲۵) تناقض دارد (۰/۲۵)

۱۲۴ مصراع دوم (کسب جمعیت از آن زلف پیریشان کردم) (۰/۲۵)

۱۲۵ حاضر غایب (۰/۲۵)

۱۲۶ دشمن و دوست (۰/۲۵)

۱۲۷ آب و آتش (۰/۲۵)

۱۲۸ تضاد (۰/۵)

۱۲۹ تناقض (۰/۵)

۱۳۰ لف و نشر مرتب (۰/۲۵)

۱۳۱ لف و نشر مرتب (۰/۲۵)

۱۳۲ لف (۱): زیب فلک (۰/۲۵)

نشر (۱): مه روی تو (۰/۲۵)

لف (۲): زینت دهر (۰/۲۵)

نشر (۲): اشک چو پروین (۰/۲۵)

۱۳۳ لف (۱): زیب فلک (۰/۲۵)

نشر (۱): مه روی تو (۰/۲۵)

لف (۲): زینت دهر (۰/۲۵)

نشر (۲): اشک چو پروین (۰/۲۵)

۱۳۴ به خنجر (۰/۲۵) (لف) درید (۰/۲۵) (نشر) سینه را (۰/۲۵)

۱۳۵ به خنجر (۰/۲۵) (لف) درید (۰/۲۵) (نشر) سینه را (۰/۲۵)

۱۳۶ لف و نشر مرتب ۰/۲۵

۱۳۷ لف و نشر مرتب ۰/۲۵

۱۳۸ الف) لف و نشر مرتب

۱۳۹ الف) لفها: عفو - خشم

۱۴۰ بیت «ب» چون دو واژه‌ی «دولت و فقر» وجود یکدیگر را نقض می‌کنند.

۱۴۱ الف) لف و نشر مشوش

۱۴۲ الف) لف و نشر مشوش

۱۴۳ برود، نرود

۱۴۴ ب) لف و نشر مشوش ← لف: زلف و بناتگوش / نشر: روز و شب

۱۴۵ تناقض (حاضر غایب)

۱۴۶ گرم، سرد / افزون، کم / خشک، تر

۱۴۷ تضاد: ۱) دشمنی و دوستی

۱۴۸ الف) لف و نشر مرتب

۱۴۹ تناقض

۱۵۰ بیت «الف»: لف و نشر مشوش - بیت «ب»: لف و نشر مرتب

۱۵۱ دو واژه‌ی «صبح و شام» و دو واژه‌ی «ازل و ابد»

۱۵۲ نوع لف و نشر: مشوش - نشرها: دام، دانه

۱۵۳ لفها: شمشیر و خنجر و گز و کمند

نشرها: سر و سینه و پا و دست

* لف و نشر از نوع مرتب است.

۱۵۴ در مهر او، رویم زر می‌زند) و (چشم گهر می‌ریزد) لف و نشر نامرتب

۱۵۵ آن لب، کید را به ضحاک آموخت) و (آن چشم، مهر را به سامری آموخت) لف و نشر مرتب

۱۵۶ (روز نمونه‌ای از عفو توست) و (شب نمونه‌ای از خشم توست) لف و نشر نامرتب
(شهد نمونه‌ای از مهر توست) و (سم، نمونه‌ای از کین توست) لف و نشر مرتب

۱۵۷ (خال) و (خط موی روییده بر بالای لب). ابتدا مشبه‌ها لف شده و سپس به طور نامرتب نشر شده است.

۱۵۸ (دلت جمع باد) و (کشورت معمور و آبادان باد) لف و نشر مرتب

۱۵۹ (آینده و ترازو) - (خموش و گویا) - لف و نشر مرتب است.

۱۶۰ (زیبایی فلک، از ماه روی توست) و (زینت و آرایش دهر، از دانه‌های اشک چون پروین من است) لف و نشر مرتب

۱۶۱ (پادشاه بی‌حلم، دشمن ملک است) و (زاهد بی‌علم، دشمن دین است) لف و نشر مرتب

۱۶۲ (روز نبرد، نم خون به ماهی (عمق زمین) فرو رفت) و (گرد با ماه برفت) لف و نشر مرتب

۱۶۳ سرافرازی شرم آور و معراج از پا در افتادن

۱۶۴ افروختن چراغ با باد

۱۶۵ پیدای پنهان

۱۶۶ زلف پریشان جمعیت آفرین

۱۶۷ فقیران منعم و گدایان شاه

۱۶۸ غم شادی برانگیز

۱۶۹ دولت فقر

۱۷۰ بحر و آتش

۱۷۱ تهی و سرشار و دوستان و دشمنان و زندگی و مرگ و دوست داشتن و دشمن داشتن

۱۷۲ برود و نرود

۱۷۳ زود و دیر

۱۷۴ گدا و پادشاه و نیک انجام و بد فرجام

۱۷۵ دشمن و دوست

۱۷۶ دشنام و نفرین و دعا در تلخ و شکر نیز تضاد وجود دارد.

۱۷۷ آب و آتش

۱۷۸ ترش و شیرین و بد و نیک

۱۷۹ رسیدم و نرسیدم

۱۸۰ دشمن و دوست

۱۸۱ هستم و نیستم و می‌روم و نروم

۱۸۲ بنشست و برخاست و برخاست و بنشست

